

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za čla-
ne izvod Din 1.—.

Oglaš po ceniku.
Rokopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Dela vsem delav- cem!

Kritična zima mineva. V najkraj-
šem času poteče vsakršna možnost,
da bi dobivali nezaposleni podpore
v svoji veliki bedi. Veliki boji naših
organizacij so dosegli, da so poskre-
bele država in občine to zimo nekaj
podpor v denarju in hrani. Tako na-
še organizacije kakor delavske zbor-
nice so storile vse, da ne bi naši ne-
zaposleni ostali brez kruha. Vse bla-
gajne, na katere se je moglo raču-
nati, so izpraznjene. Sedaj je edini iz-
hod nova zaposlitev.

**Z veliko tesnobo množica neza-
poslenih delavcev, žen in nameščen-
cev, starih in mladih, misli na to: ali
bo, morda le mogoče najti zapo-
silev. To je danes največja in najte-
žja briga.**

Nezaposlenih delavcev in name-
ščenecv se ne sme prepustiti same
sebi. Dolžnost vse javnosti je, vseh
javnih ustanov, cele družbe, da se
vpraša: kje se bodo zaposlili in od
česa bodo živeli ti ljudje in žene?

Ni jih majhno število. Minister so-
cialne politike je potrdil v narodni
skupščini, da je samo po znižanju
števila članstva v delavskem zavaro-
vanju več kot stotisoč nezaposlenih.
In če se upošteva še one, ki ne spa-
dajo v zavarovanje, se zdi, da je si-
gurno dvestotisoč nezaposlenih.

Ni resnica, da bi se ne moglo ni-
česar storiti za njih zaposlitev. Ni
resnica, da je treba čakati, da kapi-
talisti nalože svoj kapital v nova
podjetja in da se prične delo. Denar
se kapitalistom lahko vzame z jav-
nimi posojili za javna dela.

Ali tudi brez tega je pri današnjih
delih mnogo mest, mnogo več mest
tudi za nezaposlene. Ni treba pač do-
voljevati, da so oni, ki so zaposleni
protizakonito, naravnost živinsko iz-
koriščani in uničevani po deloda-
jalcih.

**Naj se delovni čas po vseh tovar-
nah in delavnicah ter pri vseh stav-
bah skrajša na osem ur dnevno in
precej velik del nezaposlenih bo ta-
koj zaposlen.**

Zveza stavbinskih delavcev je s
številkami dokazala, da bi se bilo
moglo ob osemurnem delavniku za-
poseliti samo v stavbstvu v minulem
letu ne le vse strokovne stavbne de-
lavce in pomožno delavstvo, marveč
bi se bilo moglo sprejemati tudi de-
lavce iz drugih strok. Prav isto velja
za predilniške tovarne, kjer bi,
poleg profesionalnih tekstilnih delav-
cev, lahko dobilo kruha še tisoče lju-
di in žen.

Kaj torej zahtevamo? **Da se spo-
štuje zakon, da se nezaposleni ne ti-
rajo v breme družbe, če je zanje
dela. Delo se jim jemlje samo, ker se
dopušča poslodavcem, eksploatator-
jem, da vzamejo delavcem in delav-
kam vse do golega življenja, in dru-
ge pa vsiljujejo kot prosjake v breme
ostalim državljanom. Zato, ker
se ne spoštuje zakon o osemurnem
delovnem času, niso samo delavci,
marveč tudi ostali državljan pred-
met kapitalistične eksploatacije.**

»R. N.« B.

Kakšno je naše de- lavstvo?

(Dopis iz industrijskega kraja.)

Gospodarska kriza in z njo vred
brezplačno praznovanje šiltov kar
po cele tedne in mesece, traja dalje
in ni nikakega izgleda, da bi se stvar
omilila. Delavstvo je na koncu svo-
je moči, izmzgano do skrajnosti, a
se ne mara znajti v tej neznošni si-
tuaciji. Jadikuje in pričakuje rešitve

DELA, DELA . . .

Pomlad je tu . . .

Podpore za brezposelne skopnevalo, blagajne so izpraznjene. Velikim
borbam in naporom naših strokovnih organizacij je uspelo, da so občine,
banovine in država dale vsaj nekaj sredstev za podpiranje brezposelnih v
tej zimi, ki odhaja. Skromne so bile sicer te podpore. Naše strokovne
organizacije in Delavske zbornice so naredile vse, kar je bilo v današnjih
časih sploh le mogoče, da so brezposelnim priborile vsaj majhen košček
kruha. Strokovne organizacije same so globoko posegale
v svoje rezerve in organizirani delavci, ki jih je zadela brezposelnost, so
čutili, kako koristna je organizacija tudi ob takih prilikah.

In sedaj — blagajne so prazne . . .

Sedaj je še edina nada, da se najde delo . . .

Z veliko skrbjo gleda nešteto brezposelnih delavcev in nameščenecv,
moških in žensk, starih in mladih, kako najti delo, to veliko sfinjo, ki
daje kruh.

TA SKRB JE ENA OD NAJVEČJIH IN NAJTEŽJIH SKRBI.

Brezposelno delavstvo in nameščenstvo se ne sme prepustiti samemu
sebi! Dolžnost vse javnosti, vseh ustanov, vse človeške družbe, najbolj pa
tistega dela družbe, ki je sit in ima še vsega dovolj, je, da reče:

TI BREZPOSELNI MORAJO DOBITI DELO!

Teh ni malo. Minister socialne politike je v Narodni skupščini potrdil,
da je samo na podlagi padca članstva pri Okrožnih uradih za zavarovanje
delavcev čez stotisoč brezposelnih. In če se prišteje k temu še tiste, ki
niso zabeleženi pri Okrožnih uradih, potem je gotovo nad dvestotisoč
brezposelnih.

**NI RES, DA BI SE NE MOGLO NIČESAR UKRENITI, DA BI DOBI-
LI DELO! NI RES, DA SE NAJ POČAKA, DA KAPITALISTI VLOŽIJO
SVOJ DENAR V NOVA PODJETJA IN SE BO TAKO DOBIL DELO!**

Denar se lahko kapitalistom vzame z javnimi posojili ter tako vloži
v javna dela.

Ali poleg tega je še mnogo dela za brezposelne. Naj se strogo upo-
rablja zakon o zaščiti delavcev! Naj se strogo pazi, da tisti delavci, ki
so sedaj še zaposleni, ne bodo izkoriščani od delodajalca, da preneha
čezurno in akordno delo.

**NAJ SE DELOVNI ČAS V VSEH TOVARNAH IN DELAVNICAH
IN POVSOD SKRAJŠA NA 8 URNIK, ALI CELO NA 40 URNI TEDEN.
VIDELI BOSTE, DA BODO BREZPOSELNI PO OGROMNI VEČINI
ZAPOSELENI.**

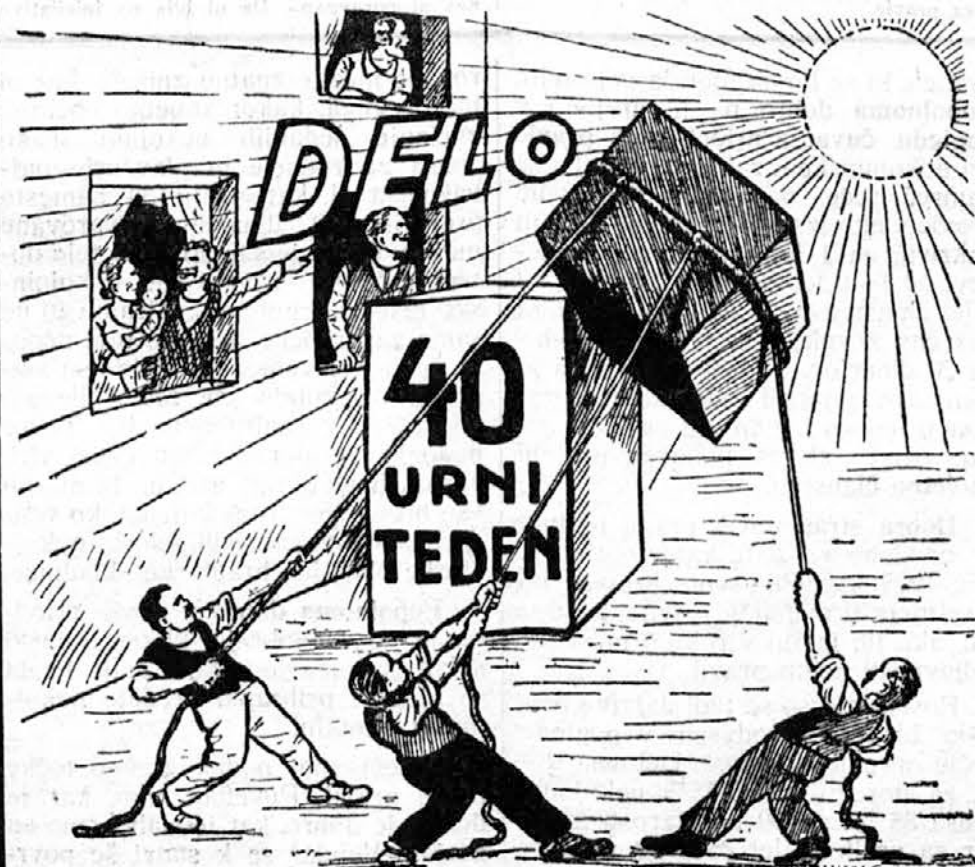
Pri 8 urnem delavniku bi samo stavbinska stroka v pretekli sezoni
lahko zaposlila stavbince-profesioniste in pomožne delavce in še drugo
delavstvo. Isto bi se zgodilo v tekstilnih tovarnah in v drugih obratih, kjer
izkoriščajo delavstvo, posebno ženske, celo preko 10 ur na dan.

**IN ČE BI SE UVELJAVIL 40 URNI TEDEN, BI BREZPOSELNOST
PRENEHALA, GOSPODARSKO BLAGOSTANJE BI SE VRNIL.**

**ZATO ZAHTEVAMO, DA NAJ SE POVSOD, KJER JE V VELJA-
VI 10 URNIK, SKRAJŠA NA 8 URNIK.**

**POVSOD, KJER JE SEDA 8 URNIK, NAJ SE UVEDE 40 URNI
TEDNIK. — VSE TO, SEVEDA, BREZ VSAKEGA ZNIZANJA MEZD.**

Da se ta zahteva uveljavi, da postane meso, delavci in delavke, na-
meščenci in nameščence, vsi v svoje strokovne organizacije, strnite falango
delav. razreda v močoven, nezlomljiv MI in brezposelnost bo premagana.

**Zato proč z bremenom, ki pomeni več kot 40 urni teden, da bo lahko zopet
zasijalo sonce v stanovanja naših brezposelnih sodelavcev in sodelavk!**

od nekod, toda samo ne ve, od kje
naj pride. Veruje v neko nevidno si-
lo, ki bo nekega dne s svojo demon-
sko močjo zrušila vse, kar je kri-
vičnega in na razvalinah ustvarila
nekaj, njim in njihovim živlenskimi
razmeram odgovarjajočega. Toda
kaj naj se ustvari, tega ne pove, o
tem ne razmišlja in tudi se ne pusti
poučiti, ker bi to bilo po njegovem
Antikristovo seme, iz katerega bi
vzkliła le pregreha in pogubljenje.
Debatira, modruje o vsem mogočem,
krivem razmerju, a za izhod se za-
naša na druge. Razmotriva o Marxu
(saj tako pravijo, da baje njegova
teorija ni danes aktualna, a od kje
to izvedo, ne povedo), čita časopise
vseh meščanskih plasti ter se z njimi
opaja in zastruplja še tisto, kar je
zdravega ostalo, le onih ne, ki bi jih
kot delavstvo moralo čitati (pred-
vsem strokovne in kulturne liste in
revije), če bi hoteli dvigniti sebe in
svoj razred na višjo družabno stop-
njo. Dovolj se jim je nudilo tudi pri-
like, da so se mogli dvigniti na višji
kulturni nivo, če bi jo izrabljali. Če
bi namesto posedanja in pijančeva-
nja po krčmah, porabili čas za pose-
čanje sestankov, shodov, predavanj
itd., bi pridobili vsaj minimum tega,
kar bi moderni industrijski delavec
moral vedeti. Toda to se ni zgodilo.
Vsi dogodki dvajsetega stoletja jih
niso mogli preustrojeti, šli so mimo
njih. Ni jih spametovala svetovna
vojna in jih združila same s seboj in
svojim položajem, da bi našli poti,
niso se znašli tudi ne po vojni in ne
sedaj.

Ko se je v letih prosperitete ka-
pitalizem mrzlično organiziral v kar-
tele in truste, racionaliziral obrate,
da je izmzgaval vedno večje dobič-
ke, je delavstvo mirno glodalo svoj
košček grenkega kruha vse do izbru-
ha najhujše krize, a tedaj se je ču-
tilo brez moči, da bi se postavilo v
bran. Zakaj? Ker niso izrabljali vseh
prilik, ki so se jim nudile v svojo ko-
rist. Ostali so v zastarelih nazorih
svojih dedov in so se oprijeli zasta-
rele individualistične linije, namesto,
da bi strnili skupno močno fronto, ki
bi bila kos vsaki eventualnosti. Se-
daj pomilujejo samega sebe ter so
gluhi in slepi za vsa reakcionarna
izvajanja, ki se gode v ostalem sve-
tu. Vendar pa ne spijo večno spanje,
kadar je treba kaj ojezikati, izkriti-
zirati. Tedaj vedno pokažejo svojo
zrelost za vsako demagogijo, če bi
bilo treba. Res, nekaj več bi se lahko
upravičeno zahtevalo od njih. Saj to-
liko bi se morali zavedati, da ne bi
podcenjevali onih, ki se žrtvujejo
njim v prid, ter jim ne skakali ob
vsaki priliki v hrbet, ker imajo oni
dovolj odbijati enega sovražnika in
ne še drugega. S takimi gestami se
jemlje avtoriteto zaupnikom in ra-
zumljivo je pač, da se vsakdo brani
take funkcije, za kar pa se mu očita
strahopetnost in to s strani tistih, ki
bi morali v prvi vrsti očitati sebi ne-
zavednost, domišljavost in zlobo. To-
da izkušnja uči — pravijo. Da, bati
pa se je, da bi morda izkušnja pre-
daleč zavedla. Kajti, če se nekega
dne pojavi ona sila na nasprotni stra-
ni in s svojo demonsko močjo zahte-
va žrtve, katere naj bi doprinesli zo-
pet le delavci, ne bo časa za blebe-
tanje in iskanje poti, nego se bo tre-
ba krepko postaviti v bran, da se
ne zruši ono, kar je bilo s trdom
priborjenega in da se pribori še kaj
novega. To pa je mogoče le tam,
kjer so ljudje složni, požrtvovalni in
zavedni, da vztrajajo in delujejo z
razumevanjem. Da, papirničarji, ki
menite, da ste na pravi poti in da
ste sigurni vsega, kar vam pripada,
tudi vas bo še učila izkušnja. Takrat

pa se boste zavedali svoje individualne ničnosti ter prišli po pomoč v organizacijo, k organizacijskim zapornikom, kateri pa, ker so zavedni, ne bodo brezbržni kot ste vi ter bodo storili vse, kar bo v njih močeh. V njih močeh pa je le toliko, kolikor je onih, ki se zavedajo svojega — jaz sam - nič, mi vsi - moč — ker danes je že tako, da je moč le v močni strokovni organizaciji. Zatorej nikar ne odlašajte več in se pridružite nam še ostali, da bomo tako storili stoprocentno organizirano fronto, ki bo kos vsaki nepriliki, ki bi prišla v teh težkih časih našega časa na pot.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Strojne tovarne in livarne v Ljubljani

S položajem v tem podjetju zaposlenega delavstva se je zadnje čase začelo baviti tudi dnevno časopisje. Za nas mora biti merodajna konstatcija občnega zbora ljubljanskih kovinarjev, ki se je vršil dne 26. febr. 1933 in ki je ugotovil sledeče: »da ni kovinarskega podjetja v Sloveniji, v katerem bi bilo delavstvo pahnjeno v tako obupno stanje, kakor pri tem podjetju. Občni zbor je mnenja, da je takemu stanju krivo vodstvo podjetja. Skoraj vsa izvršena in odposlana naročila se vračajo z motivacijo: slaba in nesolidna izdelava, nesoliden material. Posledice: redukcija plač delavstvu in nameščencem; odpusti itd., torej vse breme se prevlajuje na rame izstradanega delavstva.«

Ponovili smo ugotovitev občnega zbora ljubljanskih kovinarjev in ves razvoj v tem podjetju vam dokazuje, da je ta ugotovitev točna in pravilna. Boriti se za naročila na ta način, da se odpušča in šikanira sposobno delavstvo, mislimo, da ne sme postati praksa, koder je dokazano, da je temu stanju krivo vodstvo podjetja, ki se ne zna s solidnim delom pridobiti odjemalcev niti v Sloveniji. Nam, ki zastopamo interese delavstva, je silno žal, da moramo nekaj takega napisati, vendar nas razmere v to silijo, ker se zavedamo, da bomo s tem delavstvu le koristili in da je dolgočasno molčanje le škodovalo. Vodstvo enega takega podjetja, ki misli, da se da krizo rešiti z lačnimi proletarskimi želodci, gotovo ni sposobno in to najmanj v času, ko je tako visoko zaščitena s carino in devizno zaporo.

Verjamemo, da podjetju primanjkuje obratnega kapitala, zato bi bilo nujno potrebno, da vodstvo podjetja začne s štednjo tam, koder je podjetju koristno, ne pa tam, koder je to podjetju v škodo. Odpustilo se je nekaj zelo sposobnih tehničnih uradnikov, dočim je v podjetju ostalo okoli

Gospodu Banu Dravske banovine!

Živilski delavci dravske banovine, zbrani dne 26. marca 1933 na svojem V. rednem kongresu v Ljubljani, apelirajo na Vas, da blagovolite čimprej sklicati anketo za novelizacijo uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin in obratovališč in pri tej priliki rešiti vprašanje nedeljskega počitka in nočnega dela za pekovo obrt v Dravski banovini.

PRESEDSTVO KONGRESA.

40 administrativnih uradnikov pri staležu 228 zaposlenega delavstva. Podjetje bo rešilo samo solidno delo in soliden material, ne pa šikane delavstva. Podjetje rabi nekaj sposobnih mojstrov, ki poznajo material in praktično delo, ne pa teoretikarje, ki delajo na račun lačnih proletarcev razne eksperimente. Torej ne eksperimentov, temveč solidnega produktivnega dela in najožjega sodelovanja z delavstvom.

Kar se pa tiče obratnega kapitala pa še to-le: Vodstvo naj se izogne nepotrebnim konfliktom z nameščenci in delavci in denar, ki ga izda za procese, porabi za produkcijo.

Slov. Bistrica.

Občni zbor Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije, podružnica Slov. Bistrica, se je vršil dne 20. marca t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni sodruga Tomažiča v Gornji Bistrici, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole.
2. Poročilo oblastnega tajnika.
3. Volitev novega odbora.
4. Razno.

Predsednik sodr. Germ je otvoril občni zbor ob 7. uri ter podal izbrano poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu. Iz poročila je bilo razvidno, da je bila podružnica v preteklem letu jako agilna ter ima zaizgovarjati prav lepe uspehe, osobito na agitijskem polju. Sodrugi je uspelo, da so si ustanovili 100% organizacijo in s svojim nastopom pripomogli, da se je sklenila kolektivna pogodba, katera jim zagotavlja njihove temeljne plače in zakonske dajatve.

Blagajniško poročilo je podal sodr. Karl Tomažič. Iz njega je bilo razvidno, da so člani organizacije disciplinirani in delavljivi. Svoje prispevke so v redu plačevali.

Tajniško poročilo je podal sodr. Tomažič, ki je poročal, da je vladala na organizacijskem polju velika delavnost. Seje in članska zborovanja so se vršila redno in so bila polnoštevilno obiskana.

Vsa poročila so vzeli člani z velikim odobravanjem na znanje in so izrazili pohvalo in absolutorij.

V novo podružnično upravo so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Predsednik Germ Ludvik; podpredsednik Blažič Franc; blagajnik Tomažič Karl; namestnik Fišinger Ivan; tajnik Tomažič Franc; namestnik Rahle Anton; odborniki Juchart Heinrich, Juchart Anton, Waupotič Jože; kontrola Mlinar Valentin, Zaforsnik Franc, Brumec Stefan.

Oblastni tajnik sodr. Leskošek je poročal o poteku zadnjih pogajanj o kolektivni pogodbi, ki je bila sklenjena 13. marca. Navzoči sodrugi so vzeli izvajanja z odobravanjem na znanje. Nadalje je poročal o položaju kovinarjev v Sloveniji. Naglašal je, da tam, kjer je močna organizacija in zavedni člani, je položaj delavstva tak, kakor si ga delavstvo po priliki želi. Kjer pa tega ni, je pa zaveden kapitalist, ki svoje delavce izkorišča do skrajnosti, delavec pa lačen in brez pravic.

Nova pravila bratovskih skladnic.

»Službene Novine« z dne 20. marca t. l. št. 63, naredba št. 183, objavljajo nova pravila o zavarovanju rudarskega in plavžarskega delavstva z veljavnostjo od 1. aprila t. l. dalje.

Z uveljavljenjem teh pravil bi imela biti zaključena skoro osemletna borba delavstva za zboljšanje sedanjega zavarovanja. Vendar že pri površnem pregledu novih pravil moramo ugotoviti, da ta borba s temi novimi pravili še ni zaključena, temveč se bo moralo delavstvo še težko boriti, preden bo doseglo takšno zavarovanje, kakršno mu po teži njegovega poklica pripada.

V novih pravilih, ki slone na paritetnem zastopstvu v upravi, je novo to, da se je odvzelo veto-pravico predsedniku in ima v bodoče v spornih vprašanjih odločati rudarska oblast. Volitve se imajo vršiti po proporciju in bo minister za rude in šume še predpisal poseben volilni red. Veliko poslabšanje v novih pravilih je to, da se je dosedaj veljavna karenčna doba od 5 let, dvignila na 10 let. Tu je storjena delavstvu velika

krivica, ki se bo pa morala popraviti. Popolnoma dobro pa je urejeno v pogledu čuvanja pridobljenih pravic pri pokojninskem zavarovanju. Tu se namreč reče, da varuje član svoje pravice, ako izstopa iz službe ni sam zakrivil, za 1 leto članstva 6 mesecev, od 1—3 let članstva 1 leto in od 3 let članstva dalje pa neomejeno za ves čas z vplačilom letne pristojbine 20 dinarjev. Tudi v slučaju, da je član sam zapustil delo, ko po preteku 6 tednov izgubi vse pravice, mu iste ožive, ako si ponovno pridobi enoletno članstvo.

Dobra stran novih pravil je tudi ta, da dobe vsi tisti, kateri so po 1. jan. 1925 izgubili svoje pravice po prejšnjem pravilniku, oživiljenje pravic, ako jih javijo v roku 6 mesecev veljavnosti novih pravil.

Poslabšale so se tudi dajatve bolniške blagajne predvsem v pogledu dečje opreme in drugo. Delovna doba za doseglo polne 75% pokojnine znaša 35 let ali 60 let starosti in sicer za prvih 10 let 25% od zavarovane kategorijske mezde in potem za vsako nadaljnje službeno leto 2% več. Najslabše in kar bo predvsem sedanje upokojece bolelo, je to, da so se takozvane kategorijske zava-

Nova uprava podružnice si je dala za nalogo, da se bori dalje, osobito pa, da očuva tisto, kar si je priborila.

Predsednik se je sodelavcem zahvalil ter pozval sodrugi na aktivno delo in zborovanje ob 9. uri zaključil.

Štore.

Dne 2. aprila ob 1/9. uri se je vršil veliki javni shod v Štoreh. Na shodu je poročal oblastni tajnik sodr. Leskošek o splošnem gospodarskem položaju, v katerem se delavstvo nahaja.

Na shodu je bilo toliko navzočih, da je bila dvorana v gostilni g. Adrineka premala. Tako dobro obiskanega shoda v Štoreh že cela leta ni bilo. To je znak delavskega razumevanja za organizacijo in bič mišerije, v katerem se nahaja. Sprejeta je bila z velikim odobravanjem resolucija proti naraščajoči dražnjini in proti redukciji plač, ki se je odposlala na merodajna mesta.

Izvolil se je sekijski odbor delavcev v Šamotni tovarni, ki so v celoti pristopili v organizacijo. Oni se zavedajo, da jim bo edino organizacija stala ob strani in branila njihove pravice.

Obravnavala se je tudi redukcija plač v Železarni Štore, proti kateri je delavstvo z velikim ogorčenjem protestiralo in zahtevalo intervencijo. Delavce v Železarni, ki še niso organizirani, opozarjamo, da so v veliki meri oni krivi teh razmer ter jih pozivljamo ob dvanajsti uri, da pristopijo v organizacijo. Njihova je dolžnost, da se borijo z nami, ne pa da stojijo ob strani borbe, katero nam je podjetje napovedalo. Tisti delavci se naj enkrat zavedajo, kolikor ima delavec moči, toliko ima pravic in moč se izraža samo v organizaciji.

Jesenice.

Po sklepu seje upravnega odbora se sporoča vsem sekijskim predsednikom, da poskrbijo, da sekijski tajniki takoj dostavijo podružničnemu tajniku prepise sekijskih občnih zborov. Ako katera sekcija še ni imela občnega zbora, mora istega takoj izvršiti.

Isto se naroča, da se morajo dostavljati podružničnemu tajniku prepisi zapisnikov vseh obratnih in sekijskih sestankov, kakor tudi sekijskih sej, ker le na ta način bo upravni odbor stalno v kontaktu z vsemi sekijskimi.

Treba je, da tudi v tem oziru napravimo in držimo red, kar je predpogoja za vse nadaljnje delo. Ako bi bila pisarna slučajno zaprta, vrzi v nabiralnik na vratih.

Tajnik.

Obletnica.

Te dni je minilo leto dni, od kar je KID odpustila iz svojih tovarn na Savi in Javorniku vse delavstvo. Tudi sedaj bi bilo še prežgodaj razpravljati o vzrokih, kateri so bili merodajni, da se je to izvršilo, vendar čas prinese vse in tudi temu se bo prišlo do dna.

Marsikateri delavec — družinski oče — se žalostno spominja te obletnice, ko je moral ostati doma po šest in več tednov brez vsakega zasluga in še danes žuti to brezdelnost, kajti dolg, katerega je moral takrat napraviti, vsled poznejšega zmanjšanja zasluga in občutnega porasta dražnje še danes ni poravnal. Da ni bila na inicijativno

tukajšnjega S. M. R. J. izvedena pri Bratovski skladnici tako hitra in izdatna podporni akcija, bi delavstvo ostalo tako mirno in da ni bilo skozi ves čas mihi najmanjšega incidenta nikjer. Priznati pa moramo, da se je tudi vodstvo podjetja tega zavedalo in da je med prvimi dalo izdatne vsote na razpolago tej akciji, da se je delavstvo preživelo. Jeseniški kovinar se je uveril, kolike važnosti je tudi v tako težkih slučajih, če je razredno organiziran. In če danes čitamo o podobnih slučajih brezposelnosti drugje, ne čitamo pa o kaki organizirani prehranjevalni akciji, mora za nas biti to znak, da tam ni organizacije. Kajti, kjer je organizacija, se delavstvo postavi na lastne noge, tirja tam, kjer ima za dobiti, t. j. od podjetja, prispeva še samo, vedoč, da je vse drugo le miloščina, ki je delavstvo nikjer ne želi, kajti delavec hoče delati, da si sam zasluži svoj kruh.

Bridka šola je bila to za jeseniškega kovinarja, katero je pa v železni disciplini z uspehom absolviral, v vzgled in spodbudo ostalemu delavstvu in tudi sam se je mnogo naučil iz nje — vsaj upamo...

Krajevna skupščina bratovske skladnice.

V nedeljo, dne 5. marca t. l. se je vršila v dvorani Delavskega doma na Savi, redna letna krajevna skupščina bratovske skladnice s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo krajevnega upravnega odbora o poslovanju v l. 1932.
2. Poročilo krajevnega nadzorstvenega odbora.
3. Potrditev poročila pod točko 1.
4. Sklepanje o predlogih krajevnega upravnega odbora in sicer: a) da se zvišajo prispevki za bolniško zavarovanje od sedanjih 6% na 7%; b) da se iz bolniške blagajne preodkaze podpornemu skladu l. znesek Din 6000.—; c) da se preodkaze iz bolniške blagajne zobozdravstvenemu skladu Din 24.000.—.
5. Volitev dveh članov in dveh namestnikov kot zastopnikov zavarovanih članov krajevnega nadzorstvenega odbora.

Skupščina sama je pokazala, kako važno misijo vrši tako v socialnem, kot gospodarskem življenju svojega članstva.

Iz poročila je razvidno, da je imel upravni odbor zelo težavno in odgovorno nalogo, katero pa je kljub izrednemu času, kot je bil to slučaj preteklo poslovno leto, častno izvršil in uravnovesil finančno poslovanje bratovske skladnice.

Bolniška blagajna je imela v preteklem letu skupnih dohodkov Din 1.468.869,75, izdatkov pa Din 1.468.741,25 tako, da so dohodki presegali izdatke za Din 128,50.

Ker pa je bilo 15. marca l. l. odpuščenih 1773 članov, kateri so bili sicer pozneje reaktivirani, vendar je to zmanjšalo dohodek napram prejšnjemu letu za celih Din 276.523,10, po tej ugotovitvi šele lahko razumemo pomen tega prebitka Din 128,50.

Predvidevajoči težko stanje, v katerega bo prišlo po odpustu članstva, kot bol. blag., je upravni odbor že na svoji seji z dne 11. marca sklenil vse primerne ukrepe za zaščito pravic in blagajne zgorajšnjega, da se nudi članstvu tudi po odpustu vsa zdravniška pomoč, zdravila in oskrba v bolnicah, le hranarina se ni mogla jamčiti, katera se je pa pozneje naknadno izplačala vsem upravičencem.

Prav tako pa je bila ta seja tudi zgodovinsko važna vsled tega, ker je bilo na njej na inicijativno S. M. R. J. soglasno sklenjeno, da se zaprosi Centralno borzo dela za posojilo v znesku Din 500.000.—, katerega naj se porabi za prehranjevalno akcijo v korist brezposelnih na ta način, da bi uprava bratovske skladnice izdajala nakazila za nakup masti, moka in sladkorja, deloma pa tudi v gotovini. To posojilo se je pozneje tudi res dobilo in marsikateri delavec, ki danes zlonamerno zabavlja čez amortizacijski prispevek Din 10.— mesečno, ki se mu odteguje za amortizacijo tega dolga, je prehitro pozna-

rovane mezde znatno znižale, kar ni nič drugega, kakor zopetno občutno znižanje sedanjih pokojnin. Tako znaša za rudarje in plavžarje najvažnejša II. kategorijska 34 namesto prejšnjih 40 dinarjev zavarovane mezde. Če se je s te strani hotelo doseči računsko ravnovesje pokojninske blagajne, potem smatramo to ne samo za krivično, temveč tudi neposrečeno, ker vemo, da tudi s tem znižanjem pokojnin na račun bednih upokojecev sanirana ne bo. Tu se bodo že še morali iskati drugi viri, zakaj absolutno ne gre, da bi morali vse breme nositi upokojecci, ko vendar niso sami zakrivali poloma pokojninske blagajne bratovske skladnice.

Popolnoma dobro v novih pravilih je to, da pokrajinski pokojninski sklad za rudarje ostane dalje in da se njegovi prihranki predajo pokojninski blagajni.

S tem smo podali glavne točke novih pravil. Povedali smo, kar je dobro, je dobro, kar je slabo, smo pa grajali. Vendar se k snovi še povrnemo, ko bomo v stanju, nova pravila podrobneje proučiti.

I. F., Ruše:

Strasti, viharji, zajeli so človeštvo, da spet pozabilo na lepoto je življenja. Puške, topovi, maske in plin — vse to se spet pripravlja,

Smrti v roko badalo se podaja. Vojna, uboj in vse, kar zraven spada, to so stvari, ki človek naj jih ne opravlja. Ubijajo se naj le tisti, ki od vojne pričakujejo korist.

I. F., Ruše:

Spomlad.

Prišla je spet spomlad. Nebo dobiva spet svojo modro, prozorno barvo. V najtemnejše kote prodirajo zbujači žarki pomladanskega sonca.

Vsa živa bitja sili neka tajna sila ven v svobodo, v objem narave. Dan na dan srečaš po cestah brezposelne trpine, na lovu so za delom, za kruhom. Spomlad, spomlad, kaj si se prebudila tudi za te trpine na cestah? Sključeni pod težo trpljenja korakajo vsi ti izobčenci, nebrigač se za bujno razcvitanje pomladi. V svojem obupu preklinjajo glad, korakajo s povešeno glavo z notranjostjo polno sovraštva do vsega, ki se danes imenuje gospodarstvo. Za vse te milijone, katerih domovina je bela cesta, ni sreče, ni spomladi.

Da, sodrugi, za vse te trpine in tudi za nas, ki smo danes še zaposleni, še ni spomladi, še ni svetlega dneva. Vsi žarki pomladanskega sonca so hladni za nas delavce-trpine. Sele takrat, ko bodo vsi tisti trpini po cestah vzdignili glave pokonci, sele takrat, ko bo iz njihovih oči žarelo veselje, sreča enakopravnosti in bratstva, sele takrat bo prišla nova in prava spomlad.

bil, da je pomenila takrat ta podpora navrnost življenjski obstoj, morda, z malimi izjemami, za vse delavstvo. Tudi podjetje je dalo precejšnje vsote na razpolago tej akciji, tako, da je bilo možno glasom poslovnega poročila izplačati v preteklem poslovnem letu samo na podporah Din 1.048.412,80.

Prepričani smo, da takega izkazila ne more dati nobena bratovska skladnica več. S 1. januarjem t. l. pa je morala bratovska skladnica prevzeti v svoje breme se tri nameščence in del zdravniškega honorarja, kar bo prineslo bolniški blagajni novih Din 19.000 izdatkov. Vzprico tega dejstva je upravni odbor primoran predlagati krajevni skupščini v odobritev, da se zvišajo prispevki za bolniško zavarovanje od 6% na 7%. To povišanje bi uravnovesilo preje omenjeni novi izdelek. Navzoči delegati so sprili tako konkretnega in izbrnega poročila in uspeha razumeli predlog upravnega odbora in glasovali za ta povišek.

Zanimivo je bilo to glasovanje tudi radi tega, ker so »tovariši« krščanski socialisti pred glasovanjem (kar ponosno poroča tudi Del. Pravica) izjavili, da se bodo glasovanja vzdržali, glasovali so pa za dotacijo iz bolniške blagajne zobozdravstvenemu skladu in podporam skladu v znesku skupaj Din 30.000.—. Tam, kjer je kaj za dati, se vzdržijo glasovanja, kjer je pa za dobiti, pa glasujejo zanj. Naj nam »tovariši« povejo, kje se bo dobilo, ako se ne bo tudi dalo. Seveda pred članom govoriti, mi nismo glasovali za povišanje, to so naredili marksisti, je prijetnejše, toda zavedati se je treba, da mora zaupnik misliti na vse, tudi na bodočnost, kljub temu se še pri tem po njem lopa in to se je v lanskem letu najjasneje pokazalo, da je tako pravilo.

V debati se je tudi razpravljalo, da bo potrebno, mnogo energičnejše postopati proti eventualnim simulantom, ker je neodpušljiv greh, da tako važno institucijo morda posameznik grdo zlorablja na račun skupnosti, in to bolnih sotrpinov, ki je v boleznih potreben vsega najboljšega in izdatnejšega, da tako preje okreva.

Po volitvah nadzorstvenega odbora, kamor so bili izvoljeni ss. Sušnik Jože in Dolinar Franc kot člana, kot namestnika pa Flik Jakob in Sirc Franjo, je predsednik g. dr. M. Obersnel zaključil to navdse lepo uspešno in stvarno debatirajočo krajevno skupščino.

Moste.

Občni zbor podružnice SMRJ Moste pri Ljubljani se je vršil dne 12. marca 1933 v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani ob pol 10. uri dopoldne.

Pol polurni zamudi je s. predsednik Maly otvoril občni zbor. Pozdravil je navzočega oblastnega tajnika, kakor tudi vse članstvo. Poročilo je bilo skromno, to pa vsled tega, ker je imela podružnica težkoče s stalnimi redukcijami, tako plač kakor tudi delavstva.

Poročilo je bilo bolj lokalnega pomena, in sicer kar se tiče tovarne same.

Poročilo tajnika je podal s. Galof o zadovoljivi administraciji skozi celo leto. V letnem poročilu se spominja umrlega s. Bračinaca in neke sodružice. Prizna, da nekateri člani ne bodo našli zadoščenja, ker je bilo delo bolj lokalnega značaja. Vedno je bilo članstvo o celotnem delovanju obveščeno na članskih sestankih, ki jih je podružnica prirejala med letom.

O stanju blagajne, katere je pač vsled velikanskih podpor, katere so prejemali tako brezposelni kakor tudi bolni člani, izbrpana, je poročal s. Krušec. Vendar je bila blagajna zadovoljiva. Tako se prečita lanskoi obračun s podružnico, centralo in bilanca. — Skupnih izdatkov je bilo 24.805 Din, na brezposelnih podporah je bilo izdanih 10.315 dinarjev, na bolniških podporah pa 14.490 dinarjev.

Poročilo kontrole je podal s. Kosirnik, ki je na kratko poročal, da je bilo delovanje celega odbora skozi celo leto v redu. Zato predlaga, da se izreče staremu odboru absolutorij, za kar se je članstvo tudi izreklo.

Nato je bil izvoljen novi odbor, in sicer: Predsednik Galof Albin, namestnik Papler Jože; tajnik Pečar Stane, namestnik Mrzlićkar Franc; blagajnik Krušec Rudi, namestnik Verbič Adolf. Odbor: Novak Anica, Gaber Ivan, Snaj Cilka in Hrastar Anton. — Kontrola: Maly Ivan, Jančič Franca in Ambroš Adolf.

Oblastni tajnik s. Leskovšek je pozval celokupno članstvo, naj se priključi delovanju novega odbora in tako dela za boljšo bodočnost. Predsednik se je zahvalil članstvu za obilen obisk ter s tem zaključil občni zbor ob 12.15 uri.

RUDARJI.

IV. kongres Zveze rudarjev Jugoslavije.

V nedeljo, dne 23. aprila 1933 se bo vršil v Delavskem domu v Trbovljah IV. redni kongres Zveze rudarjev Jugoslavije s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa.
2. Verifikacija mandatov.
3. Poročilo uprave in nadzorstva.
4. Volitev nove uprave in nadzorstva.
5. Socialna zaščita rudarjev.
6. Organizacija in taktika.
7. Razno.

Spored: Ob pol 10. uri dopoldne se vrši veliko manifestacijsko zborovanje članov ZRJ, in sicer podružnic Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, na katerem bo govoril s. Krekič,

tajnik Ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza Jugoslavije; nadalje tajnik centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu s. dr. Živko Topalović, zastopnik Strokovne komisije in zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani. Pri otvoritvi zborovanja nastopijo pevski zbori »Svobode« Trbovlje, Hrastnik in ev. Zabukovca.

Po zborovanju se bo izvršila verifikacija mandatov in popoldne ob 2. uri nadaljuje kongres s svojim delom.

Članstvo ZRJ, podr. Trbovlje, Zagorje in Hrastnik se s tem pozivlje, da se tega zborovanja do zadnjega udeleži.

Vodstvo.

Občni zbor II. skupine Rudarske zadruge.

V nedeljo, dne 2. aprila t. l., se je vršil v dvorani Zadrugnega doma na Lokah pri Zagorju redni letni občni zbor zaupnikov II. skupine Rudarske zadruge za Slovenijo. Zborovanja se je udeležilo od 96 vseh 88 zaupnikov.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1932.
3. Sklepanje o proračunu za leto 1933.
4. Razno.

Zbor je vodil s. F. Pliberšek kot načelnik II. skupine. Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora, kateri se je vzel soglasno na znanje, je podal s. Pliberšek poročilo o delovanju II. skupine v preteklem letu. Iz tega poročila je razvidno, da so zaupniki lani v 1883 slučajih imeli 102 zborovanja, 125 odborovih sej in 9 konference. Sploh je bilo pretečeno leto delo zaupnikov zelo naporno vsled velikih redukcij, ki so se v tem letu vršile, pri čemur so zaupniki jako aktivno sodelovali, da zmanjšajo krivice, ki so se delavstvu s tem prizadele. Poročilo načelnika je vzel zbor z odobravanjem na znanje.

Za tem se je vzel računski zaključek in revizijsko poročilo za leto 1932 na znanje. Proračun za leto 1933 je predviden v izdatkih 102.000 Din, a v dohodkih pa okrog 88.000 Din; primanjkljaj se bo pa kril iz obstoječih rezerv.

Razpravljalo se je tudi o obstoječi gospodarski krizi med rudarji, protestiralo proti nameravanim redukcijam, kritiziralo novi pravilnik, v kolikor je slab za delavstvo. — Sprejeta je bila tozadevna resolucija, ki se bo poslala na odločilna mesta. Nato je s. Pliberšek zaključil lepo uspešni občni zbor s pozivom: pogumno na delo za obrambo delavskih interesov.

Državni rudnik Zabukovca.

Zadnje čase se opaža, da prihaja splošna bolezen — kriza — tudi na ta rudnik. Težke delovne prilike v takozvani »stari jami«, katere onemogočajo delavstvu normalno storitev in pa zmanjšanje naročil premoga, sta dali upravi povod, da je sklenila, da se obrat v »stari jami« začasno (?) ustavi. S tem bi bilo prizadetih okrog 150 delavcev. Del teh delavcev (50) je bil že s 15. marcem za nedoločen čas poslan na dopust. To so bili po večini taki, ki so šli ali k vojakom, ali pa imajo možnost, preživljati se doma.

Ker pa to število še ni zadostovalo in je podjetje nameravalo s 1. aprilom še večje število delavstva za nedoločen čas poslati na dopust, se je delavstva polastila opravljena razburjenost, ker se je prvič bala, da zna ta dopust trajati tudi vedno, in drugi pa predvsem zguba pridobljenih pravic v socialnem zavarovanju. To je povzročilo, da so se vršila pogajanja med zastopnikom podjetja in zastopniki delavstva. Dosegel se je sporazum na ta način, da se je manjši del dal na začasni dopust, a večji del pa se bo zmanjševal mesečno.

Še iz Zabukovce. Pri tukajšnjem rudniku je v službi kot nadpaznik neki A. Cvikelj. Temu g. priporočamo, da se v bodoče bolj zaveda važnosti čina, v katerem svojo službo opravlja. Zakaj njegovo predbacivanje ubogemu bolehnemu delavcu, da je rudniški prevzitar, ali pa če reduciranemu delavcu reče, zdaj pa le pojdi k zaupnikom, da te rešijo, ali pa da namesto tebe doma ostanejo — ga zelo diskvalificira v njegovem poklicu in mu jemlje ugled med delavstvom, kar ni niti v interesu podjetja. Za danes samo toliko.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da je govorica, katero sem raznašal zoper Valentina Kapuna, neosnovana. Leonhard Kasnik, Mežica.

Hrastnik. Dne 25. marca t. l. je umrl eden najstarejših članov »Zveze rudarjev Jugoslavije« podr. v Hrastniku s. Franc Bedenik, rudar, sedaj staropokojenec tuk. rudnika. Pokojnik je vsa dolga leta aktivno deloval v organizaciji vse do svoje upokojitve do leta 1913, pa tudi pozneje se je v raznih slučajih v javnem življenju vedno obračal do svoje organizacije, kateri je ostal zvest vse do svoje smrti.

Pokojnika se bomo vedno spominjali kot tihega in mirnega sodelavca, a bil je vztrajen in neomahljiv, kakršnih nam jih manjka. Na njegovi zadnji poti ga je spremlilo članstvo ZRJ, »Svobode« in konzumnega društva. Pevski zbor »Svobode« pa mu je zapeel na njegovem domu in ob grobu žalostinke, za kar se zboru in njegovemu pevovodji tudi v imenu pokojnikov sorodnikov zahvaljujemo.

Pokojnika bomo ohranili v častnem spominu, sorodnikom pa naše sožalje.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Večje. Tukajšnja podružnica »Splošne delavske zveze«, ki je vršila svoj I. redni občni zbor ob navzočnosti tri četrtine članov dne 19. marca, je konstatirala, da je organizacija porasla od ustanovnega občnega zbora skoro za ca. 100%, kar je povsem razveseljivo. Po končanih poročilih se je oglasilo k debati več sodrugov, ki so priporočali, da naj organizacija stoji odločno na svojem stališču, ker le na ta način ji je uspeh zagotovljen. K 3. točki se je izvolil ponovno ves stari odbor in nadzorstvo, kar je znak medsebojnega zaupanja. Občni zbor je trajal jedva dobro uro, nakar so se člani razšli v veri, da se na prihodnjem naše številno podvoji. Družnost!

Občni zbor podružnice S. D. Z. J. Ljubljana.

V nabito polni mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani se je vršil dne 12. marca 1933 redni letni občni zbor podružnice Splošne del. zveze Jugoslavije Ljubljana. Sodrugi Karu je s pozdravom otvoril zbor in predložil običajni dnevni red. Predsednik je v svojem poročilu povdaril, da se je podružnični odbor trudil, da je organizacija lepo napredovala in se ojačala. Zahvalil se je vsemu članstvu, zaupnikom in odbornikom za vztrajno in požrtvovalno delovanje ter jih pozval, da ostanejo zvesti tudi v bodoče pri delu v organizaciji. Zatem je podal besedo tajniku sođr. Jakominu. Iz tajniškega poročila se vidi, da je podružnica agilno delovala. Rešenih je bilo 82 dopisov in raznih vlog. Vršilo se je 9 odborovih in zaupniških sej, 18 članskih sestankov in zborovanj. V letu 1931 je štela podružnica 123 članov, v letu 1932 je članstvo poraslo na 258 članov. Ni se vse članstvo obdržalo, vendar pa ima podružnica ob zaključku 1932. leta 170 redno plačujočih članov. Delokrog organizacije se razteza na pletilne, tekstilne, papirne in nekatere druge tovarne v Ljubljani. Sekcija krznarskih pomočnic in modistinj se ni mogla obdržati. V zaščito članskih interesov je bilo izvršenih veliko raznih intervencij pri oblasti, pri podjetjih in raznih socialnih institucijah. Podpirali smo brezposelne člane in sodelovali pri pomožni akciji. Sodelovali smo pri akciji Strokovne komisije, ko so se vršili shodi in zahtevali: Izvajanje delavskega zaščitnih zakonov, uzakonitev minimalne delavske plače, ki bo odgovarjala eksistenčnemu minimumu, izboljšanje delavskega zavarovanja, uvedbo brezposelnega zavarovanja, kontrolo nad poslovanjem podjetij in njih dobički. Nastopili smo proti znižavanju delavskih plač in zahtevali smo znižanje stanovanjskih najemnin. Vse tozadevne resolucije in zahteve smo odposlali na merodajna mesta. Članstvo je lepo tajniško poročilo vzel na znanje.

Blagajnik podružnice, sođr. Sluga, je poročal, da je bilo vplačanih na prispevkih in pristopnini Din 35.925,89. Vseh izdatkov pa je bilo 7.170,60 Din. V Savezno blagajno je bilo odračunano 20.311,40 Din. Dohodki podružnice so bili v letu 1932 za 15.497,50 Din večji kakor v letu 1931. Članstvo je razveseljivo blagajniško poročilo vzel z odobravanjem na znanje, saj se iz njega vidi, da je podružnica v Ljubljani med prvimi in najboljšimi podružnicami Splošne del. zveze Jugoslavije.

Sodr. Dragar je v imenu nadzorstva poročal, da je nadzorstvo imelo 5 sej in je vsakokrat prekontroliralo vse blagajniško-financiarno poslovanje in mesečne obračune in ugotovilo točnost in najlepši red, za kar je predlagalo blagajniku, kakor celemu odboru absolutorij, ki ga je zbor soglasno izrekel.

Zatem se je vršila debata, v katero je poseglo več članic in članov, ki so vsi pohvalno priznali delo odbora in želeli, da se tudi v bodoče tako nadaljuje. Soglasno je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Karu Jože, podpredsednik Jurca Ivan, tajnik Jakomin Lovro, blagajnik Skofljč Ivan; odborniki: Sluga Franc, Golešec Alojz, Isop Jakob, Mlakar Pavla, Bricelj Andrej, Živic Jože, Irt Anica; nadzorstvo: Dragar Franc, Černak Marija, Ambrož Mara.

Po izvolitvi odbora je predsednik sođr. Karu zaključil lepo uspešni občni zbor.

ŽIVILCI.

Pekovski pomočniki, Ljubljana. Dne 15. febr. 1933 se je vršil redni občni zbor podružnice pekovskih pomočnikov v Ljubljani v salonu hotela Lloyd. — Dnevni red je bil običajen. S. predsednik je podal svoje poročilo ter v kratkih uvodnih besedah omenjal uspehe na strokovnem polju. Iz tajniškega poročila se je slišalo, da se je podružnica v prošlem letu zelo borila za izboljšanje položaja v pekovski obrti, vendar nismo dosegli nobenih vidnih uspehov, pač pa bolje rečeno, s svetovno gospodarsko krizo je bila tudi zelo prizadeta pekovska obrt, oziroma pekovski pomočniki. S. blagajnik poda svoje poročilo, ki ga članstvo pazljivo poslušal in apelira na članstvo, da bi bilo lahko mnogo boljše, ako bi se vsak pekovski pomočnik zavedal svoje dolžnosti in bil organiziran v svojih razrednih strokovnih organizacijah. Kontrola, ki je poslovala v tem letu, je podala sledeče poročilo za dobo od 3. 11. 1932 do 31. 12. 1932:

Dohodki

Prispevki

I. razred 1.182 à 3 Din =	3.546
II. razred 352 à 4 Din =	1.408
III. razred 263 à 5 Din =	1.315
IV. razred 1.172 à 6 Din =	7.032

13.301

Podružnicam 20% 2.660

Skupaj 10.641

Izdatki

Podpore

bolniška	Din 1.621.—
brezposelna	Din 1.202.—
Delavec	Din 1.234.—
aktovka	Din 60.—
agitacija	Din 70.—
stanarina	Din 1.350.—
stari dolg	Din 600.—
tel., pošta, predal	Din 105.—
poštuna	Din 100.—
razno	Din 310.—
pisalni stroj	Din 1.300.—

Skupaj Din 7.952.—

Ostane torej za prihodnje leto 1933 2.689 Din. Hranilne vloge izkazujejo Din 5.608.—.

Predlagan je bil staremu odboru absolutorij, ki je bil po daljši debati sprejet. Sestavila se je tričlanska komisija, ki je sestavila kandidatno listo, katere je bila soglasno izglasovana. Ker pa je po teku treh tednov zapustil novoizvoljeni predsednik svoje takratno službeno mesto ter odpotoval izven Ljubljane, je moral vsled odsotnosti podati ostavko na svoje predsedniško mesto. Radi tega je smatral odbor za potrebno, da se skliče izredna seja.

Izredna seja, katere se je vršila dne 28. marca 1933 v prostorih Zveze živilskih delavcev, je o tem razpravljala ter kooptirala nove funkcionarje tako, da se sestoji podružnični odbor takole: Za predsednika s. Jurca, podpredsednik s. Mencej, tajnik s. Vertnik, blagajnik Bočar, odborniki Horvatec, Gorenc, Tramšek; kontrola Blatnik in Marinč.

Sodrugi! Naša dolžnost nam veleva, da se do zadnjega posvetimo delu za naše pravice in organizacijo. Zavedajte se, da brez dela in žrtve ni uspeha, brez setve ni žetve in da uživamo le toliko pravice, kolikor si jo znamo priboriti.

Slaščičarji — Ljubljana.

Pred kratkim se je ustanovila pri Zvezi živilskih delavcev sekcija slaščičarskih pomočnikov v Ljubljani, ki prav dobro napreduje. Zanimanje sodrugov v organizaciji je od dneva v dan večje in bo v doglednem času stoođstotna. Sodrugi slaščičarji! Kdor še ni organiziran, naj pristopi takoj v svojo strokovno organizacijo živilskih delavcev, sekcija slaščičarskih pomočnikov. Zavedajte se, da si le potom svoje organizacije lahko izboljšate položaj, 8urni delovni čas, kolektivno pogodbo itd. Zato, sodrugi, le naprej, ne klonite glav in boste videli, da bodo uspehi sigurni. Sodrugi! Pomnite dobro, kdor ni organiziran, je zaščitnik delodajalca in on dela z njim, kakor se mu zljubi. Nam, organiziranim, pa ste hote ali ne hote velika cokolja. Zato kličemo: Pozdravljeni sodrugi v naši sredi, ki se borite z nami za večji kos kruha.

LESNI DELAVCI.

Vsem podružnicam Osrednjega društva lesnih delavcev v Sloveniji!

V smislu § 11 pravil naše organizacije in po sklepu načelstvene seje z dne 18. januarja t. l. sklicujemo

NA DAN 7. MAJA 1933
SEDMO REDNO GLAVNO SKUPŠČINO

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila: a) načelstva; b) tajništva; c) blagajnika; d) nadzorstva.
2. Prispevki in podpore.
3. Mezdna politika.
4. Volitev: a) načelstva; b) nadzorstva; c) razsodišča.
5. Predlogi in nasveti.

Imena in natančni naslov izvoljenih delegatov je sporočiti tajništvu Osrednjega društva lesnih delavcev v Ljubljani, poštni predal 290.

Skupščina se bo vršila v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Vse podružnice dobe navodila potom okrožnic.

Ljubljana, dne 4. aprila 1933.

Zor Josip, t. č. predsednik.

Niko Bricelj, t. č. tajnik.

Podružnica mizarjev v Ljubljani.

V nedeljo, dne 2. t. m. se je vršil shod ljubljanskih mizarjev s sledečim dnevnim redom: 1. Razgovor radi predstojee skupščine Osrednjega društva lesnih delavcev. 2. Razno.

Iz prve točke dnevnega reda se vidi, kako važen je bil ta shod in da bi se morali tega shoda udeležiti vsi kričači, da bi se vsaj na tem shodu dajala navodila delegatom za skupščino. Skupščina je forum, na katerem se morejo spremeniti pravila, povišati ali znižati prispevki, reševati pritožbe itd. Vidi se pa, da ravno za ta shod ni bilo nobenega pravega zanimanja — z malo izjemo — in da vse računa na ta bori odbor, kateri predstavlja ljubljansko podružnico, da bo ta ustvaril vse. Sodrugi! Varate se, vi ste organizacija, vi morate zahtevati, le z vašo pomočjo, z vašim sodelovanjem se bo ustvarila boljša bodočnost. Zavedajte se, kaj predstavlja proletarijat. Brez naših rok bi ne bilo stroja, ne palač. Mi smo ustvaritelji sveta. Dvignite glave k soncu, k svojemu bodil! Za nas niso beznice (gorje naše). Pokažite svetu, kaj predstavlja strokovno zavedni proletarijat! Ne klonite glave pred svojimi delodajalci, nego pojdite na delo od mizarja do mizarja, pridobivajte člane, da bomo močni, ker kolikor moči, toliko pravice!

Mi imamo obrtni zakon, a na žalost se ta ne izvaja v polni meri; govori se o 40 urnem delovnem tednu, a pri nas so delavnice, kjer se dela 80 ur. Ne zavedajo se ti duševni reveži, da bo njihova starost 30 do 50 let in da jih bo pobrala zavrtna tu-

Sodrug!

Kupujte in zahtevajte povsod kruh in pecivo iz **Prve delavske pekarnice**, r. z. z. o. z., **podružnica v Ljubljani**, Postojnska ulica 11, desno. Telefon 31-71.

Sodružice!

berkuloza, na drugi strani pa vsak teh pahne po enega sodelavca v brezposelnost.

Pozivamo vse prizadete, naj pazijo na take delavnice in nam takoj prijavijo vse mojstre, ki kršijo 8 urni delavnik. Oblasti pa naprošamo, da tudi one napravijo potrebne korake, da se vsaj delno omili brezposelnost.

Na delo! V delu je moč!

Družnost!

Zor.

BRIVCI.

Kje je uredba o zapiranju in odpiranju obratov? Centrala Saveza brijačih i vlasuljarskih pomočnika i pomočnica Jugoslavije je sklicala v Celju oblastno konferenco 19. marca 1933, katere so se udeležili zastopniki Centrala iz Zagreba, podružnici iz Maribora in Celja ter zastopniki Društva brijskih in lasničarskih delavcev (k) iz Ljubljane. Po zaslišanju referata o nedeljskem počitku, ki je tako zelo potreben za brijsko-lasničarske delavce in delavke, je konferenca ugotovila:

1. Posledice mizernih razmer delavstva se opažajo tudi vsled čezmernega izkoriščanja delovnih moči brijsko-lasničarskega pomožnega osebja, kateremu se ne le samo podaljšuje delovni čas skozi ves teden, nego se mu odvzema tudi zasluženi nedeljski počitek.

2. Skrajšanje potrebnega počitka škodljivo vpliva na organizem pomožnega osebja, odnosno slabi delovno moč in ga fizično izčrpa.

3. Nedeljski počitek se vedno ni v celoti uveljavljen v Mariboru in v Ljubljani, čeprav po številu prebivalcev spadata obe mesti v prvi razred, za katerega velja nedeljski počitek.

4. Nevarnost je, da preneha docela v Mariboru in Ljubljani še tisti nedeljski počitek, ki ga je določila uredba.

Zato zahteva konferenca:

1. Da se z uredbo zagotovi nedeljski počitek za Maribor in Ljubljano, a v Celju da se določi takozvani nedeljski počitek po zimi v razdobju od 1. novembra do 1. aprila;

2. da pristojne oblasti priznajo strokovni organizaciji v dotičnih mestih pravico kontrole nad nedeljskim počitkom v brijskih in lasničarskih delavnicah.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se ta resolucija pošlje:

1. Ministru socialne politike in narodnega zdravja v Beograd.
2. Kr. banski upravi v Ljubljani.
3. Delavski zbornici v Ljubljani.
4. U. R. S. S. J. v Beogradu.
5. Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani.

MONOPOLCI.

Ljubljanska »Podružnica Saveza radnika monopolskih podjetij« i p. h. u Jugoslaviji je imela svoj prvi občni zbor dne 30. marca 1933 ob pol 18. uri v dvorani »Delavske zbornice«.

Udeležilo se ga je nad dve tretjini članov in članic. Posetil pa je istega tudi delegat »Savezne Uprave« iz Beograda s. Zivorad Trajković; »Strokovno komisijo« pa sta zastopala ss. Golmajer Jože in Vuk Ivan.

Ob trideset na 18. uro je otvoril s. Camernik zborovanje — pozdravil navzoče delegate, katere je tudi članstvo burno s ploskanjem pozdravilo ter prešel takoj na dnevni red:

V kratkih besedah je odprl članstvu vpogled v celotno dosedanje delo odbora, poročal o uspehih in neuspehih ter posebno poudaril to, da se je »Savezna Uprava« na vsak naš poziv takoj odzvala ter nas, čim je dobila odgovor od Monopolne Uprave, takoj obvestila o izvršeni intervenciji. Nato je podal besedo s. Mariušku.

Isti je razvil sliko dosedanjega dela ter podprl vse s številkami. Tako je bilo sprejetih 172 dopisov, odposlanih 163, sestankov je bilo 6, sej je bilo 11.

Dasi ni bilo vedno vidnega uspeha, je bil vsaj ta uspeh, da se je pričelo monopolsko delavstvo živo zanimati za svoj težak položaj, kar mu bo prineslo le koristi, a škoda nikakor.

Najbolji viden uspeh je bil pred kratkim dosežen. Res niso bili vsi delavci tega uspeha deležni ali dokazano je s tem, da delavstvo lahko vidi, da odbor ne spi, a da »Savezna Uprava« dela s polno paro in želi priboriti delavcem čim več pravic.

Nadalje se je sklicalo na gotove odredbe Monopolne Uprave »Anketo monopolskega delavstva« v Beogradu, kjer so bile zastopane vse vrste monopolskega delavstva — tobakarji, solarji, delavci skladišč in drž. markarnice.

Monopolni Upravi se je dokazalo, da delavci nečisto biti več brezpravna raja, katero se lahko brez skrbi prezre, temveč, da so ljudje, kateri hočejo živeti človeka dostojno življenje ter zahtevajo za pošteno delo tudi pošteno plačilo.

S. Frece je podal bilanco vseh prejemkov in izdatkov, kar se sprejema s strani članstva s splošnim odobravanjem in zadovoljstvom na znanje.

Ze sami prejemki v znesku Din 17.219, dokazujejo, da se je stvarno pristopilo k delu.

Tudi zneska za delavski časopis ne smemo znižati, pač pa bi moralo delavstvo pro-

stovoljno prispevati vsaj za eno številko mesečno, to pa zato, da dobi čim več delavskega čitila, kateri je potreben ravno v sedanjem času, da najde vsakdo pravo smer gledanja današnjega težkega položaja.

Bolniške podpore do sedaj še ni bilo veliko izdane (Din 1499.75, katero je prejelo staro članstvo z ozirom na redno vplačevanje, a po »Pravilniku« §§ 5 in 29), ali tekom par mesecev bodo dosegli člani-ce pravico do iste. Zato se članstvo opozarja, da si nabavi »Savezna pravila« pri svojih zaposlenih, kajti v njih jim bo mogoče najti pravice in dolžnosti, pa tudi višino bolniške podpore.

S. predsednik da na glasovanje vprašanje vplačevanja prispevka za časopis.

Članstvo sprejme ta predlog soglasno in sicer na ta način, da se mesečno pobira Din 1.—, a da prejme dve številki mesečno.

Točka volitev se je izvršila v lepem redu. Ker sta bili dve listi, sicer s istimi imeni, samo z različno razdeljenimi funkcijami, se je izbrala petčlanska komisija, katere je sestavila sledečo listo:

Ss. Camernik Ivan, predsednik I., Robida Marija, predsednik II., Marinšek Franjo, tajnik, Tome Ivan, tajnikov nam., Frece Franjo, blagajnik, Hribnik Jože, blag. nam., Bučan Franc, Andlovac Reza, Kušar Miha, odborniki; Demšar Leopold, Hočevar Damjan, nadzorni odbor.

Člani soglasno sprejmejo predloženo listo.

Nato se preide k poročilu delegata iz Beograda:

S. Trajković pozdravi v imenu »Saveza« občni zbor podružnice v Ljubljani ter preide k jedrnatemu poročilu delovanja.

Poročilo prične pri velikem gibanju monopolskega delavstva l. 1932 ob priliki znižanja plač.

Dasi je bil to zelo težak udarec, imel pa je to dobro stran, da se je vendar enkrat oživilo delavstvo ter se pričelo brigati za svoje pravice. Ze od l. 1920 se je stalno odzvalo delavstvu pravice, katere si je že pred vojno priborilo.

Lepo počasi se je zniževalo plače, odzvalo se je doklado za prvi teden bolezni, vzelo se nam je plačane praznike, orožnih vaj se ne plačuje poplakanim delavcem, delovne obleke se ne izdaja več redno (čakati se mora par let), a tudi izplačevanje »dek« se je hotelo nekako ustaviti. (Na energičen pritisk organiziranega delavstva, a preko »Saveza« se je posrečilo doseči rešitev izplačila tega denarja z novim letom, izplačevalo se je pa delavstvu pred par dnevi. Op. por.)

Vse to pa še ni popolnoma izpametovalo delavstva, da se oprime organizacije, kar je edina možnost za doseg delavskih pravic.

Ali leto 1932 bo ostalo v spominu vsemu monopolskemu delavstvu, zakaj to je datum, na katerega se spominjamo ob vsakem izplačevanju. Zato pa moramo biti budni na straži za nove »Pravilnike«, kateri nam morajo prinesiti izboljšanje težkega položaja v nasprotnem slučaju, da se odzovemo klicu Saveza v polnem številu ter protestiramo proti točkam, katere bi bile proti našim življenjskim interesom!

Zavedajmo se svojega položaja, združimo se v močno organizacijo, pa bomo imeli tudi vidnih uspehov!

Delegat »Strokovne komisije« bodri delavstvo ter v kratkem in jedrnatem govoru oriše položaj lanskega leta in letošnjega občnega zbora.

Pripomni pa na koncu govora, naj bo delavstvo pametno in, če si bo znalo priboriti izboljšanje »Pravilnikov«, da si jih bo znalo tudi obdržati. A to bo mogoče le z močno in enotno organizacijo doseči!

S. Demšar opomni delavstvo, naj si dobro zapomni današnje nauke in opomine.

S. predsednik opozarja članstvo na važnost delavskega časopisa v današnjih dneh.

S. Frece predloži občnemu zboru spomenico, katere se glasi:

Upravnemu odboru Saveza radnika monopolskih podjetij i p. h. u Jugoslaviji Beograd.

Z ozirom na dosedanje delovanje »Saveza« občni zbor »Podružnice« Ljubljana daje soglasno priznanje »Upravnemu odboru« istega, kar utemeljuje z ozirom na ambiciozno in požrtvovalno delovanje odbora, a obenem ne zahtevajoč za to delo nikakega plačila.

Sodrug i sodružice, zbrani na občnem zboru 30. marca 1933, se istemu zahvaljujejo za vso požrtvovalnost ter mu kličejo:

JOSIP OLUP, LJUBLJANA

Trgovina z manufaktur. blagom, moško konfekcijo in modnimi potrebščinami.

Velika izbira kamgarnov, sukna in hlačvine iz priznanih najboljših angleških, čeških in domačih tovarn. Velika zaloga moških in deških oblek ter vsakovrstnega perila iz lastne tovarne TRIGLAV. Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri. Trgovski prostori:

Starl trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska 8.

Moje načelo je: dobro blago, najnižje cene!

Vztrajno in pogumno naprej s pomočjo vsega zavedno-organiziranega delavstva, pa ne bo sile, katere nas bi razbila!

Ljubljana, 30. marca 1933.

Članstvo jo z burnim aplavzom sprejme ter se odpošlje Savezni Upravi.

S. predsednik apelira na delegata Strokovne komisije, naj podpreta spomenico, katere se bo poslala URSS-u u Beograd in GRS v Sarajevo, v kateri se bo naprosilo obe delavski instanci za pomaganje pri enotnem organiziranju vsega monopolskega delavstva Jugoslavije.

Delegata obljubita, a članstvo sprejema z odobravanjem na znanje.

Ker se nič ne oglasi več k besedi, zaključijo s. predsednik občni zbor ob enčetrtr na 20. uro.

Kultura.

»Svoboda«, št. 4-5 ali Marxova številka, je izšla na 100 straneh z zelo bogato vsebino. Znamenite so razprave o Karlu Marxu, o marksizmu in antimarksizmu, o Karlu Marxu kot organizatorju delavstva, razprava o utopičnih socialistih in njihovi dobi in drugi. Tudi društveni pregled je bogat in pester. Čitajte jo, kdor je pa še nima, naj jo naroči.

Socialna Misao, št. 3, je izšla in prinaša lepe članke.

»Živinarev Glasnik« — izšla je sveska za mart. Pored kratkih uputa o radovima na živinarstvu i kuničarstvu u mesecu martu, te o postupanju i izvođenju piliča i plovčica veštačkim putem, u ovoj svesci nalazimo još i sledeće članke: Živinarska farma Valčić sa praktičnim savetima i poukama o ishrani piliča i nosilja, O domaćoj koki — odgovor G. Gjuro Jankovića na anketu; Pitanja i odgovori sa raznim poukama i savetima o ishrani peradi i po dizanju živinarnika; Gajenje i držanje mali papagaja — od M. Radovića; Pegatka morska kokos — od A. Kajfeža; Francuski ovan kunič — od Josipa Heraka; Uzgoj angor kuniča od Waltera Elharta; Sušenje i spremanje krzna od kuniča — od Janka Augustina; Zašto se bavimo kuničarstvom — od Gjuro Bergmanna; Uzgoj skunksa od W. Elharta; Golubi gušani od agr. Avisa i t. d.

»Živinarev Glasnik« je u našoj državi jedini specijalni stručni list za peradarstvo i kuničarstvo, dajući mesta kroz svoje stupce još i golubarstvu, gajenju ptica i gajenju krzna. Stampa se ćirilicom i latinicom a ukrašen je mnogobrojnim slikama. Na njemu pored školovanih stručnjaka saradjuju i sami pretpatnici odgajivači sa sela i iz varoši. Godišnja pretplata iznosi svega 60 dinara a polaže se najmanje za pola godine unapred t. j. 30.— Din polugodišnje na adresu: »Živinarev Glasnik«, Beograd VII., Cara Nikole II, br. 20. Ugledni brojevi šalju se na zahtev svakome.

»Žepna biblioteka« je izdala knjižico pod naslovom »Podzemna Italija«. Knjiga je pisana stvarno in živahno ter je zelo poučna. Naroča se: Zagreb, Gundulićeva 24.

Svijet, ilustrirana tedenska revija, ki izhaja v Zagrebu, prinaša polno lepih slik.

Razno.

POMOŽNA AKCIJA ZA UBLAŽITEV BREZPOSELNIH je s 31. marcem 1933 prenehala.

Organizirano delavstvo se je močno udeleževalo nabiranja prispevkov in vključ mlaznim mezdami vsako soboto odštel 50 par.

Ali v vodstvo pomožne akcije niso gospodje hoteli poklicati zastopnike strokovnih organizacij, da bi soodločevali pri razdeljevanju podpor.

Zato bo organizirano delavstvo v bodoče take akcije z buržoazijo in meščanskimi intelektualci zavrnilo in samo organiziralo akcije.

Uredništvo »Delavec«.

GLAVNA BRATOVSKA SKLADNICA V LJUBLJANI opozarja bivše polnopravne člane bratovskih skladnic, ki so izstopili iz zavarovanja ter zbog tega izgubili iz pokojninskega zavarovanja pridobljene pravice, da so izšla nova pravila bratovskih skladnic, ki stopijo v veljavo s 1. aprilom 1933 in ki dajo izstopivšim članom možnost, da si izgubljene pravice zopet pridobe in jih varujejo, čeprav ne vstopijo zopet v delo pri podjetjih, včlanjenih v bratovskih skladnicah, s plačevanjem letne priznalnine v znesku Din 20.—.

Vse pisarniške, tehnične in šolske potrebščine kupujte pri znani tvrdki

M. TIČAR LJUBLJANA

Največja zaloga zlatih polnilnih peres znanke Montblanc, Watterman, Pelikan, Osmia, Penkala itd. Tiskovine se preskrbujejo po najnižjih cenah

ZA CANKARJEVO DRUŽBO

prispevajte že sedaj tedensko po 50 para, ali mesečno po 2-50, da boste imeli do septembra ali oktobra članarino Din 20.— polno vplačano in s tem pravico do štirih lepih knjig. Ne odlašajte, temveč delajte in ustvarjajte!

Člani, ki svoje zavarovalne pravice obnove in imajo uračunljive članske dobe najmanj 10 let, imajo enako aktivnim članom pravico do pokojnine, ako so izgubili na svoji delazmožnosti več kot dve tretjini.

Zato se naj člani, ki so izstopili iz zavarovanja pred 1. januarjem 1925 in na svoje zavarovanje odpadajočih rezervnih deležev niso dvignili, ter prav tako člani, ki so zavarovalne pravice izgubili radi prekinitve ali izstopa iz zavarovanja po 1. januarju 1925 in žele obnoviti svoje zavarovalne pravice, javijo pri krajevni bratovski skladnici, kjer so bili nazadnje zavarovani, ustmeno ali pismeno v dobi od 1. aprila do 30. septembra 1933.

Članom, ki bi se v določenem roku ne javili oziroma ne plačali priznalnine, bi zapadle pravice oživele samo v primeru, če zopet nastopijo delo v podjetju, včlanjenem pri bratovski skladnici in ga vrše najmanj eno leto.

Ministrstvo za socialno politiko je naročilo, da se pri priznanju porodniških dajatev ne more šteti članstva dveh zaporednih sezon, ker to ne odovarja zakonitim določilom. Člani pa si po izstopu iz dela lahko sami podaljšajo članstvo in sicer v istem mezdrem razredu, v katerem so bili zavarovani nazadnje. Morajo pa plačati mesečni prispevek zadnjega mezdnega razreda najkasneje v 4 tednih potem, ko so zadnji dan delali.

To je zakonita pot, po kateri morejo tudi sezonski delavci dobiti pravico do porodniških dajatev.

OUZD v Ljubljani.

Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je sklenilo, da se od 21. marca 1933 podaljša podporna doba od 26 na 52 tednov.

Podaljšanih podpor bodo deležni oni člani, ki so bili tekom zadnjega leta pred boleznijo zavarovani in plačujoči člani vsaj 6 mesecev, oziroma so bili tekom zadnjih 2 let pred zadnjo boleznijo vsaj 12 mesecev zavarovani, a niso v tem času uživali hranarine in drugih dajatev radi bolezni in nesposobnosti za delo.

Onim zavarovancem, ki so izčrpali 26 tednov podpore že 19. marca 1933, se podporna doba ni podaljšala.

OUZD v Ljubljani.

Dovoz strojev v Sovjetsko Rusijo.

Ljudski komisar za težko industrijo je uvoz strojev in njih delov znatno omejil. Od zahtevanih inozemskih naročil je bilo reducirano za 21 milijonov zlatih rubljev. Ruska industrija za stroje je zmožna sama producirati sedaj črtana inozemska naročila.

Gre predvsem za naročila vagonov, lokomotiv, motorjev, turbin in električnih aparatov. Za nadalje se bodo dovolila naročila za inozemstvo samo tedaj, ako se bodo dokazalo, da se te izdelke v tej množini ne more izdelati v Rusiji.

Industrija ur v Sovjetski Rusiji, katero so s pomočjo Amerikancev pred 2 in pol leti ustanovili in v kateri so tudi zaposleni nemški in švicarski delavci, se je po sovjetskih uradnih poročilih jako dobro razvila. V prvi državni tovarni, v kateri izdelujejo žepne in zapestne ure, se je dvignila produkcija leta 1932 na 72.000 žepnih in zapestnih ur proti 42.000 v letu 1931. V letu 1933 se mora produkcija dvigniti preko 100.000. Ravnotako se bode izboljšala kvaliteta in konstrukcija. Ure se sedaj izdelujejo izključno iz domačega materiala. V drugi državni tovarni, v kateri se izdelujejo večje ure, so v dveh letih njenega obstoja izdelali 43.000 električnih ur, 782.000 budilk in 6.000.000 stenskih ur. Ravnotako se bode povečala produkcija večjih ur. V Sovjetski Rusiji je potreba vseh vrst ur velika. Sovjetska vlada hoče svojo potrebo slej ko prej kriti iz svojih državnih tovarn.

ADRIA

prašek za pecivo je res izvrsten domač izdelek. — Vaša dolžnost je, da ga ob vsaki priliki zahtevate!